

A tarnabodi elektronikai bontóüzem

Magyar Máltai
Szeretetszolgálat

Itt mindenki megy valahová...

Több mint egy évtized telt el, de ma is eleven emlékként él bennünk, milyen indulatokat kavart a Befogadó Falu program híre. Ha azt akartuk volna, hogy beszéljenek rólunk, keresve sem találhattunk volna rá ennél jobb módot, hiszen a tévéstábok egymásnak adták a kilincset Tarnabodon, még egy japán forgatócsoport is eljött, hogy hírét vigye a különleges kísérletnek. Csakhogy mi nem beszélni akartunk róla. Azért jöttünk, hogy megértsük az itt élők fájdalmát, a haragot és a nyomorúságot, és ha már megértettük, közösen megtaláljuk rá a jó válaszokat.

Tizenkét év telt el azóta, hogy első alkalommal megérkeztünk Tarnabodra. Még felsorolni is nehéz, mi minden történt azóta, legyen most elég néhány kiragadott emlék. Köztük például az, hogy reggelente kisbuszt indítottunk a legközelebbi vasútállomásra a hiányzó járatok pótlására, majd tanulni kezdtünk a gyerekekkel, aztán játszóházzá alakítottuk a kocsmat, később átvettük az óvodát és az iskolát.

Az elektronikai bontóüzem különleges kihívás volt mindannyiunk életében, és a pusztán tény, hogy sikerült megnyitni, óriási büszkeséggel töltött el mindenkit. Ennél talán csak arra vagyunk büszkébbek, hogy tíz év után az üzem ma is megvan, és működik.

Aki most érkezik a településre, annak könnyen szúrhat, mennyi minden hiányzik még, láthatja az itt élő emberek mindennapos küzdelmét. Az összkép mégis más. Nemrégiben egy vendégünk úgy fogalmazott: míg más hasonló településeken az utcák mozdulatlanok, Tarnabodon mindenki megy valahová.

A céltalansággal együtt járó nyomor mára szegénységgé enyhült, olyan szegénységgé, amiben az embereknek céljaik vannak, és megpróbálnak tenni valamit a boldogulásukért. A tarnabodi utcakép legfontosabb látványzója a munkába induló emberek képe. Ezt a látványt évtizedeken át nélkülözte a település. Az elektronikai bontóüzemnek köszönhetően ma már ez a természetes. Tarnabod elindult...

Vecsei Miklós

a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alelnöke

Elérhetőségeink:

Telefon: 30/546-9300

Fax: 1/ 430-0817

E-mail: e-bonto@maltai.hu

Cím: 3369 Tarnabod, Gazdakör u. 20/A.

Cégadatok: MMSz "Befogadás" Np. Kft.

Cím: 3369 Tarnabod, Gazdakör u. 20/A.

Adószám: 22233648-2-10, cégjegyzékszám: 10-09-028158

Bankszámlaszám: 69400111-10107713-00000000

www.maltai.hu

„A Magyar Máltai Szeretetszolgálat emlékezetes történeteinek sora 1989-ben, a keletnémet menekültek befogadásával kezdődött. Kozma Imre atya vezetésével a Szeretetszolgálat mára Magyarország egyik legnagyobb karitatív szervezetévé vált, melynek önkéntes csoportjai és intézményei az ország 350 pontján enyhítik a szociális gondokat. A Szeretetszolgálat a legégetőbb társadalmi problémákra, konkrét szerepvállaláson alapuló, újszerű kezdeményezésekkel keresi a választ. Az elmúlt években így jöttek létre a cigánytelepeket és leszakadó közösségeket segítő „Jelenlét” programok és a nyomor felszámolására irányuló modellkísérletek.

Jelen vagyunk az ország számos településén, melyek között vannak elszegényedett falvak (Tarnabod, Gyulaj, Táská, Pácin), nagyvárosi szegregátumok (a György-telep Pécsen, a „Pokoli Torony” Veszprémben, a Mész-telep Tatabányán), kisvárosi szegény- és cigánytelepek (a monori „Tabán”, a gyöngyösi „Duranda”) egyaránt. Ehhez szorosan kapcsolódva 2011-től a „leghátrányosabb helyzetű kistérségek” közül nyolcban, összesen 238 településén kísérjük a kistérségi gyerekesély programokat, 2016-tól pedig ezen munkánkat 31 járásban folytathatjuk.”

Lantos Szilárd

a Magyar Máltai Szeretetszolgálat
modellprogramokért felelős vezetője

„A szociális-közösségi programok mellett egyre hangsúlyosabban veszünk részt a szociális gazdaság kialakításában és fejlesztésében. A Szeretetszolgálatnak több beruházási és foglalkoztatási projektje működik, és ez idáig – a szövetkezeti törvény adta lehetőséggel élve – 7 szociális szövetkezet megalapításában vettünk részt. Három közhasznú nonprofit gazdasági társaság tart fenn hátrányos helyzetű emberek részére munkahelyeket. Ezek közül az egyik, a tarnabodi bontóüzem a dél-hevesben élő hátrányos helyzetű emberek termelőüzemi körülmények közt történő foglalkoztatását végzi. A másik Budapesten foglalkoztat saját pékségünkben, a harmadik az ország különböző területein indított rehabilitációs célú foglalkoztatási programokat.”

Kovács Gábor

a Magyar Máltai Szeretetszolgálat
Befogadás Nonprofit Kft.
ügyvezető igazgatója

Több területen kellett cselekedni

Kohányi Miklós, üzem alapító, Befogadó Falu program

Egy évtizede közel harminc család számára nyújt biztonságot és megélhetést az elektronikai hulladékbontó. Az üzem gondolata a Befogadó Falu program kezdetekor született meg. Kohányi Miklós az elsőként érkezett Tarnabodra, ahol egyike volt az üzem létrehozóinak.

Mik voltak az első lépések Tarnabodon? Miért volt fontos, hogy létrehozza a Máltai Szeretetszolgálat a bontóüzemet?

Hamar nyilvánvalóvá vált, hogy számos területen egyidejűleg kell cselekedni, ilyen volt az egészségügy, a mezőgazdaság, a közlekedés, az oktatás és a foglalkoztatás. Egyértelmű volt, hogy a családok önfenn tartóvá válásához égető szükség van arra, hogy hosszú távú munkajövedelemhez segítsük őket. Olyan tevékenység jöhetett csak szóba, amit alacsony képzettséggel, betanulással is viszonylag könnyen el lehet sajátítani. Tudtuk, hogy máshol is működik hasonló üzem, így kezdettől fogva az elektronikai hulladékbontóban gondolkodtunk.

Hogyan indult a termelés az üzemben?

Az üzem indulásakor 30 helyet hirdettünk meg, amire körülbelül 150 ember jelentkezett. A jelentkezőket teszt és gyakorlati vizsga után választottuk ki, mérlegelve olyan szociális szempontokat is, hogy minél több család jusson jövedelemhez. Az első évben bér munkát végeztünk más szervezeteknek. Egy év kellett ahhoz, hogy saját lábunkra tudjunk állni.

Mi a legnagyobb hozadéka az elektronikai bontó üzemnek?

Önmagában a minden nap munkába járó emberek látványa egy komoly változás a település életében. Az üzemben való munkának nagy becsülete van a faluban, hiszen sokan közmunkából, bérpótló támogatásokból, alkalmi munkából élnek és bizonytalanok a kilátásaik. Többen vannak, akik a kezdetek óta, 10 éve az üzemben dolgoznak és további 5-6 fő már több mint 5 éve itt van. Vannak, akik ugródeszkának használják az itt töltött időt. Jó ajánlólevél, ha valaki itt dolgozott korábban és meg voltak elégedve a munkájával. A foglalkoztatás támogatására egy falubuszt is vásároltunk, amivel a közeli településekre járhatnak munkába az emberek. A környékbeli munkáltatók elkezdtek ráébredni arra, hogy érdemes a falut is bekapcsolni a munkásjáratok útvonalába.

Lüktet és él a falu

Pető Zoltán, polgármester

Pető Zoltán 2004-ben egy csőd szélére jutott falu polgármestereként fogadta a Magyar Máltai Szeretetszolgálat képviselőit, majd rövid beszélgetés után becsukta az ajtót, jelezvén, nem engedi, hogy a Befogadó Falu program tervével máshova menjenek. Tarnabodnak szüksége volt a programra, a programnak szüksége volt Tarnabodra.

A falu mindennapi életére hogyan hatott a program és az üzem beindulása?

A változás ott kezdődött, amikor elindult a falubusz, és tudtak munkába járni az emberek más városokba. Aztán jött a lehetőség, hogy itt helyben is munkahelyeket teremtsünk. Nem kellett zöldmezős beruházást indítanunk, mert itt voltak a régi, de jó állapotban lévő istálló épületek. Nagyon jól tett az embereknek, amikor elindult az üzem, mert azt érezték, hogy végre megmozdult valami. Az addigi reménytelenséget, a búskomorságot, miszerint itt „Bodon” úgysem lesz soha semmi, a Szeretetszolgálattal együtt teljesen megfordítottuk. Ma már vannak lehetőségek akár nulla éves kortól a fiatal felnőttekig. A Máltai Szeretetszolgálattal közösen kiváló intézményeink vannak, a térség legjobb iskolája, óvodája működik Tarnabodon és 140 közmunkással dolgozunk a faluban. Ha valaki végigmegy az utcán, látja, hogy lüktet és él Tarnabod.

Polgármesterként az Ön munkájában mi változott, amióta a Szeretetszolgálattal együttműködnek?

Könnyebb lett a munkám, mert „csak” az önkormányzattal kell törődnöm. Mindenről tájékoztatnak, de az üzem vezetősége intézi a maga ügyeit, az iskola, óvoda szintén megy az útján. Az üzem kiegészíti az önkormányzat munkáját, ugyanis ennyivel kevesebb embert kell a közfoglalkoztatásban alkalmaznunk. Az, hogy a program ma is ilyen sikeres, annak köszönhető, hogy minden résztvevő, a szeretetszolgálat, az önkormányzat, a szociális szövetkezet, a partnerek és a tarnabodi emberek szorosan együttműködnek, közösen mennek előre.

Lekerült a lakat a rézgyűjtőről

Tarjányi József, az üzem első vezetője

Tarjányi József villamosmérnök 2006-ban egyike volt azon szakembereknek, akik kialakították az üzemet, és tíz évig volt vezetője a bontónak.

Az üzem indításakor pontos tervek alapján kezdődtek meg a munkálatok, a fejlesztés?

Sok mindenben úttörők voltunk, de szabadkezet kaptam a Szeretetszolgálat vezetőségétől. Kihívás volt egy istállóból üzemet varázsolni és az egész szakmai koncepciót kialakítani. Elég nagy feladat volt például a szerszámkészlet összeállítása, mert a dolgokat általában összeszerelni szokták, arra vannak kialakítva az eszközök. Kívülről nem építettük át az épületet, így nem lett környezet idegen. Belül is sok mindent meghagytunk: például a jászolt, amiből a marhák ettek és most polcként használjuk.

Egy máltai üzem nemcsak munkahely, de szociális munka színtere is, ahol a szakmai kihívások mellett különböző emberi problémákat is kezelnie kell az üzemvezetőnek. Mik voltak a legnagyobb eredményei az itt végzett munkának?

Az emberek már nagyon várták, hogy megnyissuk az üzemet, mert a faluban szinte egy munkahely sem volt. Ugyanakkor meg kellett tanítani az embereket dolgozni, hiszen akinek volt is munkatapasztalata, az is inkább a mezőgazdaság szabadabb világából jött. A falun belül is voltak régi konfliktusok, amik az üzembe is begyűrűztek, ezeket is kezelni kellett. A lopásokkal is meg kellett küzdenünk. A külső lopások ellen kamerarendszert szereltünk föl, a belső lopásokat pedig azzal előztük meg, hogy megértettük velük, a sajátjukat lopják el, hiszen ebből lesz a fizetésük. Három embert kellett elbocsájtani emiatt, de szépen lassan megértették, és ma már a legértékesebbnek számító bontott alkatrészt, a rezet sem kell lakattal elzárni.

Az üzem a falu életében jelentős változásokat hozott. Ez az egyes emberek életében hogyan volt nyomon követhető?

Az utóbbi tíz évben egy ház épült a faluban, ezt egy olyan családfő kezdeményezte, aki gyermekével és feleségével itt dolgozott az üzemben, és az itt szerzett biztos jövedelemmel bele mert fogni az építkezésbe. Nagyon örültünk, hogy volt olyan dolgozónk, aki ugródeszkeként használta az itteni munkát, hogy jobban fizető álláshoz jusson a falun kívül. A Máltai Szeretetszolgálatnak az is missziója, hogy azokban a családokban, ahol generációk óta nem dolgoztak, a munka újra hozzátartozzon a hétköznaphoz.

Molnár Imre, munkatárs

„Akik itt az üzemben dolgozunk, biztonságosabbnak érezzük a mindennapokat. Nem kell menni az önkormányzathoz segítségért könyörögni. Letettem a szakmunkás vizsgát, így több a keresetem is, és nem kell Budapestre járni szakmunkáért, nem kell hajnalban kelni, hanem itt helyben dolgozhatok. A feleségem gyerekfelügyelő a Gyerekházban kilenc éve, úgyhogy nagyon szorosan kötődünk a Máltai Szeretetszolgálathoz. És őszintén szólva, ha nem lenne a „Málta”, Tarnabod csődbe ment volna és már régen nem volna.”

Elek Jánosné, munkatárs

„Eleinte csak egy kézi csavarhúzó volt, most pedig már elektromos csavarbehajtóval dolgozunk. Ez az üzem azért más, mint a többi, mert ha valami gondunk van, orvoshoz kell menni, vagy hivatalba, akkor kiengednek, nem morognak, hanem támogatnak a problémák megoldásában. A férjem nemsokára nyugdíjas lesz, és remélem, én is innen mehetek nyugállományba.”

Hevér Rozália, üzemvezető

„A legfontosabb változás, hogy az emberek meg tudtak és meg akarnak maradni itt nálunk. Megtanulták, mit jelent mindennap dolgozni járni, minőségi munkát végezni. Büszkéek vagyunk rá, hogy a fiatalok néhány hónap alatt annyit fejlődnek, hogy tovább tudnak menni más munkahelyekre a környező városokba. Azt is megértették, hogy az ő teljesítményüktől függ, hogy fennmarad-e a bontó, és hogy csak akkor lesz fizetés, ha valóban termelnek. Az évek során nagy fejlődésen ment át az üzem, hogy piacképes munkát tudjunk végezni. A jövőben is fejleszteni szeretnénk, már épül az új járólap gyártó üzem, mely a bontóban feldolgozott üveget fogja újrahasznosítani. Továbbá az udvar azon részén, amelyet most nem használunk ki, gyógynövényeket fogunk termeszteni.”

Kálosiné Tóth Katalin, szociális munkás

„A tarnabodi emberek 70 %-a olyan családban nőtt fel, ahol a szülő a térszében dolgozott és mellette családi gazdálkodással foglalkoztak. A fiatal generációnál már egyre több családban jelent meg a munkanélküliség, vagy éppen motivátlanság, elkeseredés. Azzal, hogy a szülők a bontóüzemben elkezdtek dolgozni, példát mutatnak a gyerekeiknek. Nem a nyomort, a nélkülözést látják, hanem azt, hogy apa fölkel, elindul dolgozni, van célja, minden hónapban fizetést kap, amire lehet számítani. Tudnak tervezni a családban, hogy mikor, kinek kell cipőt, ruhát venni, és ha félretesznek egy kicsit a keresetből, akkor még talán lakásfelújításra is marad.”

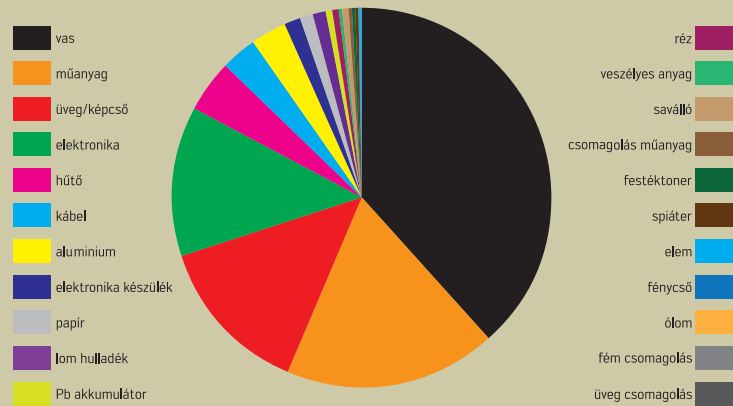
Egy tarnabodi középiskolás

„Olyan jó látni, hogy reggel nyüzsgés van a családban, várakozunk a fürdőszobára, mert mindenki indul a dolgára. Én az iskolába, nagy testvéreim dolgozni, apa és anya szintén dolgozni. Ha a szüleim nem dolgoznának, nem tudtam volna elmenni Egerbe középiskolába, mert nem lett volna rá pénz, útiköltségre, kajára, ruhára. Nekem minden vágyam, hogy elvégezzem a középiskolát. Pincér leszek és dolgozni szeretnék, az álmom, hogy egy híres étteremben dolgozhassak. Az apukám, aki az üzemben dolgozik, nagy erőt ad nekem, mindig azt mondja: „Tanulj kislányom, hogy legyen belőled valaki”.

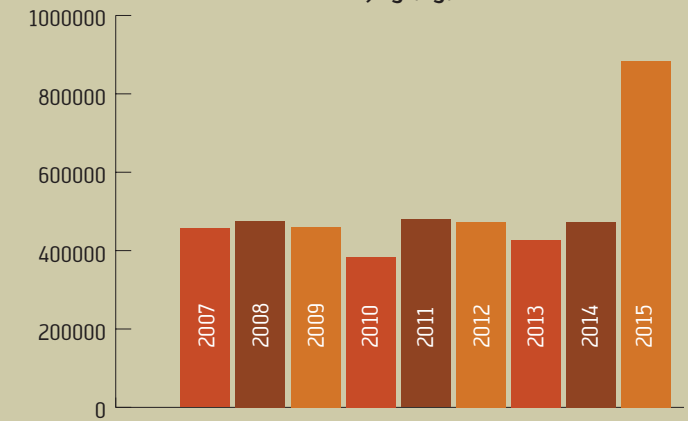
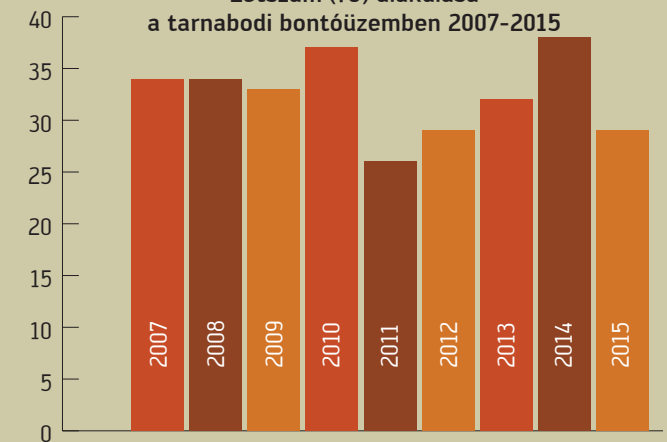
Kiszállított anyag típus és EWC kód szerint 2007-2015

	EWC kód	összes (kg)
vas	170405/191001	1554180
műanyag	191204	730584
üveg/képcső	101103/101112	548214
elektronika	160216	517452
hűtő	200123	172010
kábel	170411	130103
aluminium	170402	121070
elektronika készülék	200135	59408
papír	150101	40403
lom hulladék	200301	39590
Pb akkumulátor	160601	26052
réz	170401	19427
veszélyes anyag	160215	18480
saválló	170407	16923
csomagolás műanyag	150102	15568
festéktoner	80318	14328
spiáter	170404	4717
elem	200133	2930
fénycső	200121	2894
ólom	170403	657
üveg csomagolás	150107	540
fém csomagolás	150104	179

Kiszállított anyag (kg) 2007-2015

Létszám (fő) alakulása
a tarnabodi bontóüzemben 2007-2015

Magyar Máltai
Szeretetszolgálat